

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Isosuo, T., Joensuu, M., Klemola, J., Lignell, I. & Paavola, K. (2020) Tulevaisuuden uria rakentamassa. Teoksessa Isosuo, T., Joensuu, M., Klemola, J., Lignell, I. & Paavola, K. (toim.) Tukea urapolulle. Humanistinen ammattikorkeakoulu, s. 9 - 11.

URL: <https://www.humak.fi/julkaisut/tukea-urapolulle/>

Tulevaisuuden uria rakentamassa

Tuula Isosuo

Tampereen ammattikorkeakoulu

Maija Joensuu

Tampereen ammattikorkeakoulu

Jari Klemola

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Irmeli Lignell

Hämeen ammattikorkeakoulu

Kirsi Paavola

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on määritellyt yhdeksi kolmesta strategisesta kärjestään sen, että suomalaisessa yhteiskunnassa kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat. Tähän OKM:n mukaan vaikutetaan mm. sillä, että koko väestön osaamis- ja koulutustaso nousee ja että mahdollisimman moni siirtyy koulutuksesta työelämään. (Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030, 2019.)

Suomalaisen koulutusjärjestelmän keskeisin tavoite on koulutuksellinen tasa-arvo. Sen mukaan opiskelun mahdollistaminen kaikille yksilöllisten edellytysten ja valmiuksien mukaisesti on tehokkaimpia keinoja edistää koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa. Opiskelijalla on oikeus saada opetusta sekä oppia ja opiskella omien kykyjen ja mahdollisuuksien mukaisesti (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014). Vuonna 2015 voimaan tulleen yhdenvertaisuuslain myötä tarkentuivat myös koulutuksen järjestäjien saavutettavuuteen liittyvät velvoitteet (Lehto, Huhta & Huuhka 2019, 8). Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa kaikilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua ja kehittää itseään, saada palveluita ja edetä työuralla.

Saavutettavuuden edistämisen opiskelijavalinnoissa, oppimisessa ja opiskelussa sekä tuki- ja ohjauspalveluissa tulee olla läpäisevää ja se tulee huomioida kaikessa toiminnassa (Saavutettavuuskriteeristö 2019, 1). Saavutettavuus kattaa paitsi fyysisen esteettömyyden myös sosiaalisen ja psyykkisen ulottuvuuden. Saavutettavassa korkeakoulussa tilat, sähköiset järjestelmät, oppimisympäristöt, opetusmenetelmät ja

asenneilmapiiri mahdollistavat henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan monenlaisten ja erilaisissa elämäntilanteissa elävien opiskelijoiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden. Lehdon, Huhdan ja Huuhkan (2019, 5) mukaan yksilöllisillä tarpeilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi terveydentilasta, iästä, kieli- tai kulttuuritaustasta johtuvia tarpeita. Fyysisellä saavutettavuudella tarkoitetaan vastaavasti pelkästään tilaratkaisuja.

Neljän ammattikorkeakoulun yhteinen TUURA - tukea urapolulle -hanke syntyi tarpeesta kehittää tukea tarvitsevien opiskelijoiden uraohjauspalveluita ja edistää tällä tavoin koulutuksellista tasa-arvoa ja saavutettavuutta. TUURA-hankkeessa tukea tarvitsevilla opiskelijoilla tarkoitetaan varsin laajaa ja moniulotteista ryhmää. Tukea tarvitsevalla opiskelijalla voi olla elämäntilanteeseen tai -hallintaan liittyviä pulmia tai hänellä voi olla mielenterveyden haasteita. Hänellä voi olla ongelmia päihteiden kanssa, oppimisvaikeuksia tai hän on vammaainen. Myös kieli- tai kulttuuritausta voi olla sellainen, että se hankaloittaa opinnoissa etenemistä. Yksilölliset tuen tarpeet voivat olla luonteeltaan tilapäisiä tai pysyviä. Vaikka tukea tarvitsevia opiskelijoita voidaan luonnehtia edellä kuvulla tavalla, tulee jokainen opiskelija kohdata ja huomioida yksilönä.

Yksilönä kohtaaminen on haaste sekä oppilaitoksille että työelämälle. Tasa-arvoinen kohtaaminen ja saavutettavuus on taattava kaikille opiskelijoille tulevaisuudessa niin koulutuksessa kuin työelämässäkin. Jotta näistä tavoitteista tulee arkea, tarvitaan ajattelun, toimintatapojen ja ehkä myös toimintakulttuurin muutoksia monella tasolla. Yksittäisen opiskelijan tulee tunnistaa vahvuutensa ja rajoitteensa, ohjausta tekevän henkilöstön tulee tuntea laajasti koulutuksen ja työelämän mahdollisuuksia, koulutuksen tuottajan toiminnan ja rakenteiden tulee mahdollistaa tasa-arvoinen ja saavutettava koulutus, ja työelämätoimijoidenkin on syytä pohtia työvoiman diversiteettiä. Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) koordinoimassa TUURA-hankkeessa on tarkasteltu edellä mainittuja kehittämiskohteita sekä ammattikorkeakoulussa opiske-

levien ja työskentelevien että työelämätoimijoiden näkökulmasta. Hanketta on toteutettu vuosina 2018-2020 ja sitä toteuttivat myös Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak), Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK) ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK). Hanketta ovat rahoittaneet Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

TUURA-hankkeen kehittämistyössä on muodostettu kuvaava tukea tarvitsevien ohjauspalveluista ja palvelukatveista. Yhtenä hankkeen tuloksena syntyivät opiskelu- ja työelämävalmiuksia kehittävät Askeleita urapolulle ja Steps in My Career Path -opintokokonaisuudet. Hanketoimijat ovat myös kehittäneet ja kokeilleet työelämäyhteistyötä monipuolisia työskentelymuotoja ja yhteistyötapoja sekä erilaisia uraohjauksen menetelmiä. Tukea tarvitsevien opiskelijoiden työllistyminen ja erityisesti sen tukeminen ovat aihepiiri, josta tarvitaan tietoa sekä koulutuskentän että työelämän toimijoiden keskuudessa.

Näistä lähtökohdista ja tarpeista rakensimme hankkeessa käsillä olevan Tukea urapolulle -julkaisun. Sen ensimmäisessä osassa Uraohjauksen monet muodot tarkastelemme uraohjauksen ja urasuunnittelun toteutumista ammattikorkeakouluissa sekä yksilöllisten urapolkujen tukemista saavutettavalla ohjauksella. Osassa kaksi TUURAssa tapahtunutta – työkaluja urasuunnittelutaitojen tukemiseen kuvaamme hankkeessa tuotettuja tuloksia ja pohdimme myös sitä, miten olemme tuloksiin päässeet. Julkaisun kolmannessa osassa Kohti työelämää suuntaamme katseen työelämän kanssa tehtävään yhteistyöhön ja sen moniin muotoihin.

Julkaisun sisällöstä vastaavat hankkeen toteutukseen osallistuneet asiantuntijat Humakista, HAMKista, SeAMKista ja TAMKista. Julkaisun toimittajina haluamme kiittää kaikkia kirjoittajia. Ilman hankeyhteistyötä ja yhteiskehittämistä ei olisi syntynyt hankkeen tuloksia eikä tätä julkaisuakaan. Lämpimät kiitokset kaikille hankkeen tekijöille ja julkaisumme kirjoittajille!

Toivomme, että julkaisumme antaa konkreettisia työvälineitä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaamiseen. Toivomme myös, että TUURA-hankkeessa tekemämme työ ja osaltaan myös tämä julkaisu herättää lukijan pohtimaan tukea tarvitsevien opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita ja tilannetta omassa oppilaitoksessa tai työelämässä. Vaikka TUURA-hanke on nyt päättymässä tukea urapolulle ja urapolulla tarvitaan jatkossakin.

Lähteet

Lehto, Reeta & Huhta, Aleks & Huuhka, Essi. 2019. Kaikkien korkeakoulu? Raportti OHO! -hankkeessa vuonna 2018 tehdyistä korkeakoulujen saavutettavuuskyselyistä. Viitattu 4.9.2020 <http://www.esok.fi/oho-hanke>

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030. 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:12. Viitattu 6.11.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-628-7>

Saavutettavuuskriteeristö. 2019. Viitattu 4.9.2020. <http://www.esok.fi/oho-hanke/julkaisut/saavutettavuuskriteeristo/view>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

Löydät hankkeessa tuotetut materiaalit

osoitteesta <https://moodle.amk.fi/course/index.php?categoryid=44> tai alla olevan koodin takaa.

Muistathan, että aineisto näkyy parhaiten, kun käytät mobiililaitetta vaakasuunnassa.

